

TRONDHEIM KOMMUNE

Kommuneplanens samfunnsdel 2020–2032

TRONDHEIMSLØFTET

Vedtatt av Trondheim bystyre 17. november 2022

Innhold:

1. Trondheimpløftet: Sammen skaper vi Trondheim	2
Forord	2
Innledning: En bærekraftig samfunnsomstilling	3
2. Trondheim i dag	5
Trondheims identitet og utgangspunkt	7
Utfordringer for Trondheim i framtida	8
3. Samfunnsmål for Trondheim	11
Trondheimpløftet: Sammen skaper vi Trondheim	11
Trondheim skal ta ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn	12
Trondheim skal være en mangfoldig by med et sterkt fellesskap	17
Kunnskaps- og teknologihovedstaden Trondheim skal være et kraftsentrum for en bedre verden	21
4. Slik skal kommunen jobbe for å nå målene	25
Trondheim kommunes plansystem: Fra mål til handling	26
Rammeverk for bærekraftig samfunnsomstilling	26
Kommunens roller - fra servicekommune til aktiv samfunnsutvikler	27
Byutviklingsstrategi for Trondheim	31

LESEVEILEDNING TRONDHEIMSLØFTET

Del 1 beskriver hva Trondheimpløftet er og behovet for en bærekraftig samfunnsomstilling.

Del 2 beskriver Trondheim i dag, og utfordringene og mulighetene vi står overfor, og hva bysamfunnet mener er viktig.

Del 3 beskriver hvor vi skal - visjonen og de tre samfunnsmålene, med fem delmål og tilhørende strategier.

Del 4 beskriver hvordan kommunen skal bidra til Trondheimpløftet gjennom kommunens plansystem, rammeverk for omstilling, utøvelse av roller på ulike arenaer og byutviklingsstrategi.

1. Trondheimsløftet: Sammen skaper vi Trondheim

Forord

Trondheimsløftet er kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032, og er kommunes viktigste overordnede plan og styringsverktøy. Trondheimsløftet tar stilling til langsiktige utfordringer og muligheter, og setter mål og strategier både for trondheimssamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Planen legger føringer for all planlegging i kommunen i årene framover. Trondheimsløftet ble vedtatt av Trondheim bystyre 17. november 2022.

Vi bor i en by i rivende utvikling. Derfor må vi lage relevante planer og vi må følge dem.

Trondheimsløftet: Sammen skaper vi Trondheim handler om hvordan vi sammen skaper den byen vi ønsker å leve i, uten at det går på bekostning av mulighetene for kommende generasjoner. Vi skal *løfte* byen, samtidig som vi inngår et *løfte* om å samarbeide for å nå målene vi setter oss. Det handler om valgene hver og en av oss tar hver dag de neste tolv årene, og hvilke verdier vi ønsker å legge til grunn.

Framtidas Trondheim skapes i samarbeid mellom kommune, innbyggere, kunnskapsmiljøer, næringsliv, kulturliv, idrett, tros- og livssynssamfunn, ideell og frivillig sektor. Vi utløser kreativitet, engasjement, ny kunnskap og nye løsninger ved å være nysgjerrige, involverende og lyttende til hverandre. Samskaping handler om å delta i likestilte partnerskap hvor ulike aktører møtes for å drive fram løsninger. Samskaping basert på likeverdighet, åpenhet, gjensidig tillit og raushet er viktige verdier for å oppnå visjonen vår.

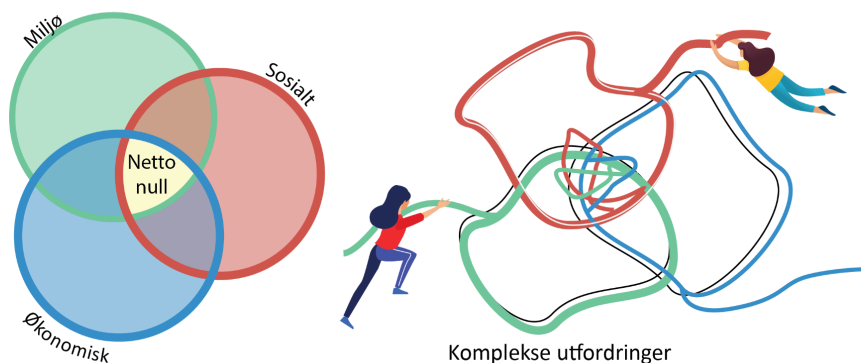
Hvordan alle kan bli en del av løsningen er et mål i seg selv og gjenspeiles i strategiene. Ingen kan bidra med alt, men alle kan bidra med noe. Når potensialet i byens mangfold blomstrer, vil mennesker uavhengig av alder, seksualitet, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, etnisitet, kulturbakgrunn, helse, levekår og trosretning kunne delta og bidra som likestilte individer. Slik er det ikke alle som opplever det i dag. For å lykkes med visjonen må alle føle seg inkludert. Det vil styrke fellesskapet om vår felles visjon *sammen skaper vi Trondheim*.

Innledning: En bærekraftig samfunnsomstilling

Trondheim står overfor store, komplekse utfordringer. De største er alvorlige klima- og naturendringer, en uforutsigbar sikkerhetssituasjon i Europa, økende ulikhet blant byens innbyggerne og et voksende behov for, og en stigende forventning om, kommunale tjenester i takt med byvekst og eldrebølge. Samtidig blir de økonomiske rammene strammere. Denne utviklingen utfordrer kommunens bærekraft, det vil si evnen til å sikre at innbyggerne i dag får dekket nødvendige behov, uten at det går på bekostning av kommende generasjoners muligheter til å få dekket sine behov.

Vi har mye kunnskap om både hva som er utfordringene og hva som er mulighetene. Vi er i det FN kaller handlingens tiår. I årene fram mot 2030 må vi i fellesskap iverksette de tiltakene som trengs for at vi skal nå bærekraftsmålene. Det er derfor avgjørende at vi raskt går fra ord til handling, og sammen finner løsninger for et bedre samfunn.

Trondheim er en by i sterk vekst. Byen er den tredje mest folkerike i Norge med over 210 000 innbyggere i 2022, og vokser med nesten 3000 nye innbyggere hvert år. Veksten gjør at vi får flere ressurser og et større potensial for å skape gode liv for byens innbyggere, for å gå foran i klimaarbeidet, og for bærekraftig verdiskaping. Veksten har samtidig store konsekvenser for kommunens oppgaver og prioriteringer. Den gjør at vi må styre arealutviklingen i en mer klimavennlig retning. Vi må øke kapasiteten i de fleste av kommunens tjenester og vi må gjøre store investeringer i sosial og teknisk infrastruktur. Det gjelder både skoler, barnehager, helse og eldreomsorg, og systemer for vann, avløp, avfall og transport.

*Det er i de store byene at utfordringene innenfor **miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft** kommer tydeligst til uttrykk. Det er mange komplekse utfordringer, hvor en løsning på én side kan skape utfordringer på en annen plass. Samtidig er ingen bedre stilt enn byene til å gjøre en virkelig forskjell når vi skal få til en bærekraftig samfunnsomstilling. Kompleksiteten gjør at vi må løse utfordringene og samarbeide på nye måter.*

FNs 17 bærekraftsmål

FNs medlemsland vedtok 17 bærekraftsmål i 2015. Disse målene er verdens felles arbeidsplan fram mot 2030. I "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging" gir regjeringen tydelige føringer for at kommunene skal legge FNs bærekraftsmål til grunn i all samfunns- og arealplanlegging.

Bærekraftsmålene er det politiske hovedsporet for å møte vår tids største utfordringer. Kommunene har en nøkkelrolle i å realisere en bærekraftig samfunnsomstilling lokalt, regionalt og nasjonalt. For å lykkes med dette må vi jobbe med sosial, klima- og miljømessig og økonomisk bærekraft samtidig, og se disse tre dimensjonene i sammenheng.

FNs 17 bærekraftsmål skal danne grunnlaget for all samfunns- og arealplanlegging.

Miljømessig bærekraft handler om å utvikle samfunnet innenfor planetens tåleevne, som sier noe om hvor mye intakt natur vi trenger for at mennesker fortsatt skal ha muligheten til å leve trygt på jorda. Vi må ta bevisste og smarte valg når det gjelder bruk av de begrensede ressursene våre.

Økonomisk bærekraft handler om at vi må sikre økonomisk trygghet for mennesker og samfunn. Vi har en nasjonal situasjon hvor vi vil få større avstand mellom innbyggernes behov for velferdstjenester og velferdssamfunnets evne til å tilby disse tjenestene i årene som kommer.

Sosial bærekraft handler om å sikre god livskvalitet, for oss som lever nå og for kommende generasjoner.

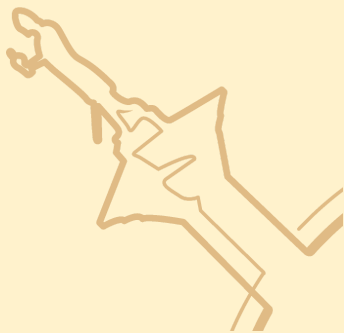
I Trondheim jobber vi med bærekraftig utvikling hver dag. Mye av det vi gjør har forankring i bærekraftsmålene, og det er viktig at vi anerkjenner det som allerede gjøres i både kommunen og i bysamfunnet. Selv om mye er bra, må vi likevel bli bedre. Bærekraftsmålene åpner for nye former for verdiskapning, og her har Trondheim som by mye å bidra med. Trondheim kommune har tatt en sentral rolle som pådriver i det **lokale, nasjonale og internasjonale** bærekraftsarbeidet. Kommunen samarbeider med de nasjonale myndighetene, Kommunesektorens organisasjon (KS) og andre aktører om å utvikle og bruke metoder og verktøy for å følge opp FNs bærekraftsmål. For å lykkes i å bidra til å løse globale utfordringer er vi avhengig av at det er sammenheng mellom kommunale planer og mål til både nasjonal politikk og globale standarder for måling av bærekraft.

I en bærekraftig samfunnsomstilling er det avgjørende å måle om den innsatsen vi legger inn har ønsket effekt, og denne utfordringen står alle norske kommuner overfor. Trondheim kommune bidrar aktivt i arbeidet med å utvikle en felles modell for sortering av utvalgte indikatorer for bærekraft. Felles indikatorer gjør at vi kan måle bærekraftig utvikling både økonomisk, sosialt og miljømessig. Slik vil vi få bedre kunnskap om det bærekraftsarbeidet som gjøres, både lokalt, nasjonalt og globalt.

Vi må tenke globalt og handle lokalt. Trondheim har lokale fortrinn vi må utnytte. Vi har internasjonalt anerkjente forskningsmiljøer og næringsaktører, og kunnskapsrike og engasjerte innbyggere. Vi har derfor mye å bidra med for å skape et bærekraftig samfunn.

2. Trondheim i dag

Dette kapitlet beskriver Trondheim i dag, utfordringene og mulighetene vi står overfor, og hva bysamfunnet mener er viktig.

Byen ble grunnlagt av kong Olav Tryggvason i 997, ifølge Snorre Sturlason, men arkeologer har påvist bosetning ved Nidelvas elvemunning lenge før den tid.

I 1031 ble Olav Haraldsson helgenkåret og lagt på høyalteret i Klemenskirken året etter. Kun litt over 70 år etter etableringen var kaupangen ved elvemunningen blitt et såkalt civitas, et bispesete, som har vært viktig for byens identitet, rolle og utvikling.

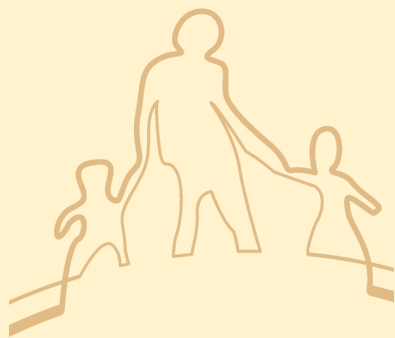
Trondheims identitet og utgangspunkt

Den forrige samfunnsplanen (2009-2020) hadde «Store, lille Trondheim» som visjon. Den vektla å “styrke og utvikle Trondheims særegne kvaliteter som by, med småbyens nærhet og trygghet og med storbyens muligheter og tilbud”. I dag kan vi beskrive byen vår som store, lille Trondheim.

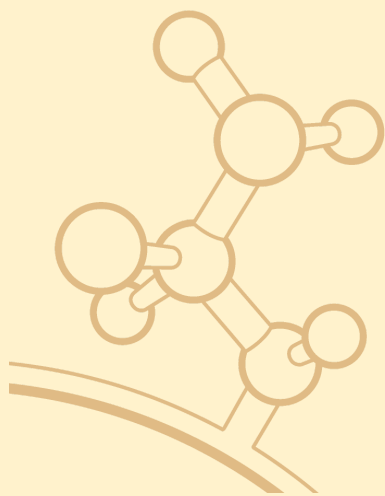
Den trygge havna ved Nidelvas utløp var selve grunnlaget for byen Trondheim, og har fra sin opprinnelse vært en internasjonal by med utveksling av varer, tjenester og ideer.

I dag, tusen år senere, gjør digitaliseringen det mulig for oss å bo midt i skogen og samtidig arbeide og delta i byens kulturtilbud. Likevel flytter ikke folk flest til landsbygda. Vi vil ha nærhet. Mennesker trenger mennesker. Høy befolkningstetthet skaper forutsetninger for tilfeldige møter og utveksling av ideer og tjenester, som igjen kan skape arbeidsplasser, vekst og velferd. Den kompakte byen gir nærhet til arbeid, skole, tjenester og kultur, og redusert transportbehov. Det bidrar til sosial utjevning og reduserte klimagassutslipp, og danner grunnlaget for bedre servicetilbud for innbyggerne.

Trondheim har i dag en sterk identitet med eksisterende verdier og kvaliteter vi ønsker å ta vare på. Trondheim er en internasjonalt anerkjent kunnskaps- og teknologiby, studieby, kirkehovedstad og pilegrimsby, kunst- og kulturby, idrettsby, arrangementsby, matby, frivillighetshovedstad og landsdelshovedstad - og en by i vekst.

Ved kommunesammenslåingen hadde Klæbu cirka 6000 innbyggere, og folketallet i nye Trondheim passerte for første gang 200 000. Trondheim har i dag omtrent 120 000 arbeidsplasser og skaper omtrent 1000 nye arbeidsplasser hvert år. Klæbu hadde et landareal på 175 km², og arealet til Trondheim ble utvidet fra 342 km² til 517 km² ved sammenslåingen.

Trondheim har i 2021 800 teknologibedrifter i ulike størrelser, som lager løsninger som endrer livene våre, og utvikler den over tusen år gamle byen vår.

NTNU og Trondheim kommune har sammen etablert Universitetskommunen TRD3.0, som en modell for kunnskapsbasert utvikling både lokalt og nasjonalt.

Trondheim er landsdelshovedstaden og en by i vekst

Trondheim er en by i kontinuerlig endring. I 2018 ble det skapt historie i Trøndelag. Nord- og Sør-Trøndelag ble sammenslått til Trøndelag etter 213 år som to fylker. Trøndelag har i 2022 i overkant av 450 000 innbyggere, hvorav cirka 225 000 i Trondheim. Dette er inkludert de 15 000 studentene som ikke er folkeregistrert i Trondheim. Trøndelagsplanen 2019-2030 beskriver mål for Trøndelag fram mot 2030. I Trøndelagsplanen omtales blant annet Trondheim som en konkurransedyktig storby med en positiv drivkraft for utvikling i Trøndelag. Trondheim som attraktiv storby, og kunnskapsmiljøene NTNU og Sintef, er regionens fremste fortrinn. Storbyens tilbud og spesialiserte tjenester, institusjoner, næringsliv, arbeidsplasser, idretts-, handels- og kulturtilbud er viktig for hele regionens utvikling, og dette må vi fortsette å legge til rette for.

Trondheim er en sammenslått kommune og en by som vokser. I dag har vi mange levende lokalsentrum som sammen skaper en fantastisk by, og gjennom sammenslåingen med Klæbu er vi så heldige også å ha fått beste bygda i by'n! Nye Trondheim ble etablert i 2020, da Klæbu kommune og Trondheim kommune ble slått sammen. Nidelva går som en blå tråd gjennom den nye kommunen, fra Selbusjøen i sør til Trondheimsfjorden i nord.

Trondheim er en internasjonalt anerkjent kunnskaps- og teknologiby

Trondheim er og har alltid vært en internasjonal by. Trondheim katedralskole ble etablert på midten av 1100-tallet i forbindelse med at paven opphøyde Nidaros til erkebispesete. Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab ble grunnlagt i 1760 og Trondhjems tekniske Læreanstalt i 1870. Å etablere Norges tekniske høgskole (NTH) i 1910 var et viktig ledd i nasjonsbyggingen, og den lange tradisjonen med utdanningsinstitusjoner gjorde at Stortinget valgte å etablere skolen i Trondheim. I dag er internasjonalt orienterte NTNU Norges største universitet.

Én av fem som bor i Trondheim er student, og byen har høyt utdannede innbyggere. Vi rekrutterer internasjonale talenter, og én av sju i arbeidsstokken er ansatt innen forskning og utvikling. Vi er verdensledende på viktig kunnskap, og møtet mellom forskning, kultur og næring gir oss uante muligheter for bærekraftig vekst og god livskvalitet. Trondheim har derfor en sentral rolle i utviklingen av morgendagens samfunn, både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

NTNU etablerte Sintef i 1950, som i dag er et av Europas største uavhengige forskningsinstitutter. Sintef har verdensledende spisskompetanse innenfor teknologi, naturvitenskap og samfunnsvitenskap, og med forskning som spenner fra havrom til verdensrom. NTNU etablerte Kavliinstituttet i 2001, som driver anerkjent forskning på hjernen vår. Grunnleggerne Edvard og May-Britt Moser fikk nobelprisen i medisin for oppdagelsen av gittercellene i 2014.

Pilegrimer startet å oppsøke graven til Olav den hellige kort tid etter at han døde i slaget på Stiklestad i 1030 og ble helliggjort året etter i Nidaros. Trondheim og Nidarosdomen som Olav den helliges gravkirke og Olavsskrinet har siden den gang vært Nord-Europas viktigste pilegrimsmål.

Trondheim hadde ikke vært den byen den er i dag uten de tusenvis av frivillige innenfor kultur, idrett, næringsliv og ideelle og sosiale organisasjoner. Om lag 75 prosent av innbyggere er engasjerte i frivillig arbeid en eller flere ganger i løpet av livet.

Trondheim er kirkehovedstaden og en europeisk pilegrimsby

Trondheim og Trøndelag er rik på historie og har en sterk kulturarv. I middelalderen var Nidaros og Trøndelag et maktsentrum, noe Nidarosdomen og en rekke klostre, kirker og borger vitner om. Trondheim ble formelt kirkehovedstaden i Norge i 2010, da presesembetet i Den norske kirke ble lagt til byen, og i 2030 feirer vi at Norge har bestått som et samlet rike i tusen år. Nasjonaljubileet er en mulighet for Trondheim og Trøndelag til å diskutere historie, identitet og framtidig utvikling i et mangfold av ulike tros- og livssynssamfunn som er viktige for mange. Samtidig som Trondheim vil være et naturlig tyngdepunkt for religion- og livssynsdialog, skal vi utvikle den stolte tradisjonen vår som pilegrimsby sammen med nærings- og kulturlivet.

Trondheim er en kunst- og kulturby, idrettsby, arrangements- og matby

Kunst og kultur har stor betydning for byens identitet og attraktivitet, og skal være en bærende kraft i utviklingen av Trondheim fram mot 2030. Trondheim er vertsby for en rekke nasjonale kulturinstitusjoner, og har mange kunst- og kulturmiljøer av internasjonalt format. Å sikre produksjons- og visningsmuligheter for de ulike aktørene er avgjørende for at disse får utviklet seg videre også i årene som kommer.

Trondheim har en stolt tradisjon som attraktiv arrangementsby. Aktører innen kultur, idrett og næring skaper mange verdier for byen. De gir opplevelser og inspirerer byens befolkning. I tillegg bidrar de til å utveksle kunnskap og styrke relasjoner. Slik skapes nye muligheter for verdiskaping. Trondheim har en sentral rolle i en matregion som byr på gode råvarer og dyktige produsenter, og restauranter og hoteller med stjernestatus. Samtidig foregår det mye forskning og utvikling på matproduksjon. Trondheim og Trøndelag er Europeisk matregion i 2022. Byen skal sammen med regionen bidra til at vi blir en ledende og anerkjent internasjonal matregion med bærekraftig produksjon, verdiskaping og turisme.

Trondheim er frivillighetshovedstaden

I Trondheim har vi lange tradisjoner for samhandling om utvikling av byen. Innbyggerinvolvering og tett dialog med nærings-, idretts- og kulturliv og de ideelle og frivillige organisasjonene har vært en viktig forutsetning for alt plan- og utviklingsarbeid i kommunen. Frivilligheten har en særlig viktig rolle i byen, og Trondheim er Europas frivillighetshovedstad i 2023.

Medvirkning og dialogen med byens innbyggere og øvrige aktører er allerede godt i gang, men kommunen har høye ambisjoner for innbyggerinvolveringen, og må jobbe mer systematisk med samarbeid og samskaping i likeverdige partnerskap i årene som kommer.

Utfordringer for Trondheim i framtida

Trondheim er en by i verden og påvirkes av globale trender, for eksempel klimaendringer og trusler mot naturmangfoldet, teknologisk utvikling, demografisk utvikling, større sosiale ulikheter og at vi i dag er en del av et informasjons- og kunnskapssamfunn. Noen av disse trendene har vi sett konturene av lenge, mens andre ikke har vært like tydelige eller framstår i en annen form enn tidligere. Trondheim kommune har i forbindelse med samfunnsplanen utarbeidet *14 perspektiver* som beskriver konsekvenser, utfordringer og muligheter for Trondheim fram mot 2032. Perspektivene skal bidra til å forstå samfunnsutviklingen gjennom å sette de globale trendene inn i en lokal kontekst for bærekraftig samfunnsomstilling i Trondheim. FNs 17 bærekraftsmål handler om de store samfunnsutfordringene vi må løse i fellesskap: Hvordan skal vi skape gode liv i Trondheim uten at det går ut over planetens tåleevne? Vi må handle lokalt og tenke globalt.

Trondheimsloftet tar særlig hensyn til disse komplekse utfordringene:

Utenforskap er en av vår tids største utfordringer. Unge utenfor arbeid og utdanning utgjør cirka ti prosent av aldersgruppen under 30 år. De har ofte dårlig psykisk helse, lite sosialt nettverk og mange relasjonsbrudd gjennom livet. Mennesker med nedsatt funksjonsevne er ikke godt nok likestilte i sine muligheter til deltakelse og aktivitet, og har en økt risiko for utenforskap. Det samme gjelder for mennesker i levekårsutsatte familier og for de som kommer til Norge som flyktninger. Om vi greier å snu utenforskap til tilhørighet og deltakelse i meningsfulle aktiviteter på fritida, vil det ha store gevinster både for den enkelte og for oss som samfunn.

Klima- og naturkrisen er en stor og sammensatt global utfordring som påvirker alle bærekraftsdimensjonene. Verdens land er enige om at dette er en utfordring som må bekjempes i fellesskap. Det er både noe som berører hver og en av oss, og som er så stort og altomfattende å forholde seg til, at det kan oppleves krevende å ta det ned i konkrete tiltak. I tillegg til store klimatiltak som nye energisystemer og karbonfangst, må vi også ta inn over oss konsekvensene av overforbruk.

Ressursgapet er en nasjonal utfordring, som handler om at den norske velferdsmodellen ikke lenger er bærekraftig. En viktig årsak er at det fødes færre barn i Norge, gjennomsnittsalderen i befolkningen er stigende, og at det vil bli færre arbeidstakere bak hver pensjonist. Konsekvensene av dette er at vi i årene framover vil ha færre ressurser til å levere offentlige tjenester til innbyggerne våre.

14 perspektiver på Trondheim.

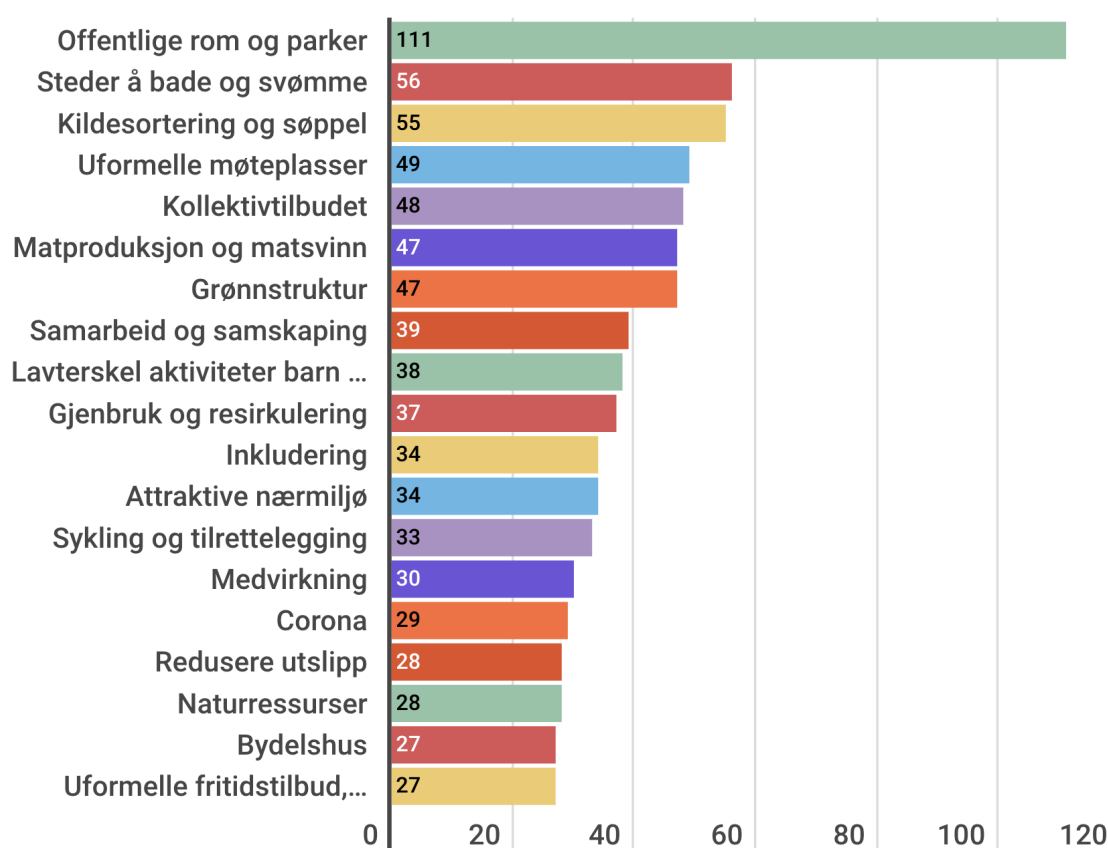
En bærekraftig samfunnsomstilling åpner imidlertid også for en rekke **muligheter**, både når det gjelder nye måter å arbeide og samarbeide på - og til å skape nye løsninger og verdiskapende endringer for alle.

Innsikt fra medvirkning - hva er viktig for god livskvalitet?

I arbeidet med Trondheimpløftet involverte vi byens barn, unge, voksne, eldre, nærings- og samfunnsliv, og snakket med hverandre internt i organisasjonen. Kunnskap om globale, nasjonale og lokale utfordringer og muligheter har stått sentralt i disse diskusjonene. Innbyggerne delte over 2000 innspill, ønsker, drømmer og meninger om hvordan Trondheim skal utvikle seg i årene framover.

Vi vet mye om hva som må til. Ulike aktører må bidra på hver sin måte for å utvikle løsningene. Medvirkningen har gitt oss nye perspektiver. Vi har fått bedre forståelse av hva god livskvalitet er, og hva folk synes er viktig for å skape et bærekraftig samfunn.

Innbyggerne har beskrevet hva som er viktig for et godt liv i hverdagen og i nærmiljøet. Vi har også fått innsikt i hva folk opplever som viktig for framtida og for et bærekraftig samfunn. Innspillene belyser en rekke temaer knyttet til hva som gir god livskvalitet: sosiale og nære opplevelser, som relasjoner, mestring, trygghet og meningsfulle aktiviteter i hverdagen, helse og aktivitet, nærmiljø, møteplasser og personlig frihet. Mange innbygere har også synspunkt på kommunens tjenestetilbud, inkludering, mobilitet, natur og miljø, deltakelse og ytringsfrihet, arkitektur og klimafotavtrykk.

Diagrammet viser hvilke tema som nevnes flest ganger i de ulike medvirkningsaktivitetene som er gjennomført. Denne innsikten danner grunnlag for analysen av innspill som er presentert i målkapitlet.

Anbefalinger fra Trondheimspanelet - hvilke dilemmaer står vi overfor?

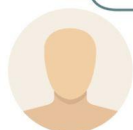
Hensikten med å bruke et borgerpanel i forbindelse med Trondheimpløftet var at vanlige innbyggere skulle diskutere viktige dilemmaer og gi sine anbefalinger knyttet til livskvalitet og bærekraftig samfunnsomstilling. Trondheimspanelet var satt sammen av 50 representativt utvalgte innbyggere.

Dilemmaer oppstår gjerne i diskusjoner om hvordan vi skal prioritere ressursene vi har til rådighet eller når vi skal diskutere vanskelige samfunnstema. De offentlige debattene kan oppleves som både konfliktfylte og polariserte. Vi har et behov for å bygge tillit og eierskap til de viktige veivalgene vi må ta de neste årene for å få til en bærekraftig samfunnsomstilling. Derfor må vi sikre at et mangfold av innbyggere kommer til orde. På denne måten kan vi sammen klare å finne løsningene på de store og komplekse samfunnsutfordringene.

Trondheimspanelet har diskutert flere dilemmaer. Hvordan passer det gode liv i et trondheimssamfunn inn i diskusjonen om planetens tåleevne og miljø- og klimadebatten? Hvilke smarte grep må vi gjøre fremover? Trondheimspanelet har gitt oss gode råd om hvordan samfunnet vårt kan omstille seg. Under vises en oppsummering av anbefalingene. Disse er spesifisert i fire områder som panelet mener er særlig viktige, og hvor mange kan være med og bidra. Alle temaene fokuserer på å tette gapet mellom god livskvalitet og planetens tåleevne.

Livskvalitet for alle aldre

I Trondheim kjenner eldre seg verdifulle, opplever tilhørighet og føler seg trygge, uavhengig av om man bor hjemme, i aldersbolig, helse- og velferdssenter.

I 2032 bidrar både kommunen og nærmiljøet til å skape god livskvalitet for alle aldre

Være til nytte

Nye og andre boformer

Mye kan skje utenfor kommunens tjenester

Mindre forskjeller

Trondheim har inkluderende bydeler med felleskap og møteplasser som bidrar til å utjevne sosiale forskjeller og som motvirker utenforskap.

Styrke nærmiljøene

Nye former for møteplasser

Investeringer fra næringslivet

I 2032 bidrar felleskapet i nærmiljøet til mindre forskjeller

Mobilitet og transport

Det skal være trygt, lett, helsefremmende og inkluderende å reise i Trondheim

I 2035 er transportsystemet vårt bygget på menneskets premisser

10-minutters byen reduserer reisebehovet

En reise skjer fra der man bor, til dit man skal.

Et inkluderende mobilitetstilbud

Forbruk og gjenbruk

I Trondheim har alle tilgjengelig kunnskap om hvordan man lever bærekraftig, og tilgjengelige løsninger for det. Næringslivet og kommunen samarbeider for å fremme klimavennlige løsninger

Tilrettelegging

Kunnskapsdeling

Næringslivssamarbeid

I 2032 bidrar hele byen til at vi ikke forbruker mer enn det planeten tåler

3. Samfunnsmål for Trondheim

Dette kapitlet beskriver hvor vi skal være i 2032 - visjonen og de tre hovedmålene i samfunnsplanen.

Trondheimpløftet: Sammen skaper vi Trondheim

Dette er visjonen for byen vår. Visjonen handler om hvordan vi sammen skaper den byen vi ønsker å leve i, uten at det går på bekostning av mulighetene for kommende generasjoner. Visjonen er en framtidsrettet beskrivelse av hvordan vi ønsker at byen vår skal utvikle seg, og hvordan vi som samfunn må samarbeide for å realisere disse målene. Vi skal *løfte* byen opp og styre den i ønsket retning, samtidig som vi inngår et *løfte* om å samarbeide for å nå målene vi setter oss. Det handler om valgene hver og en av oss tar hver dag de neste tolv årene.

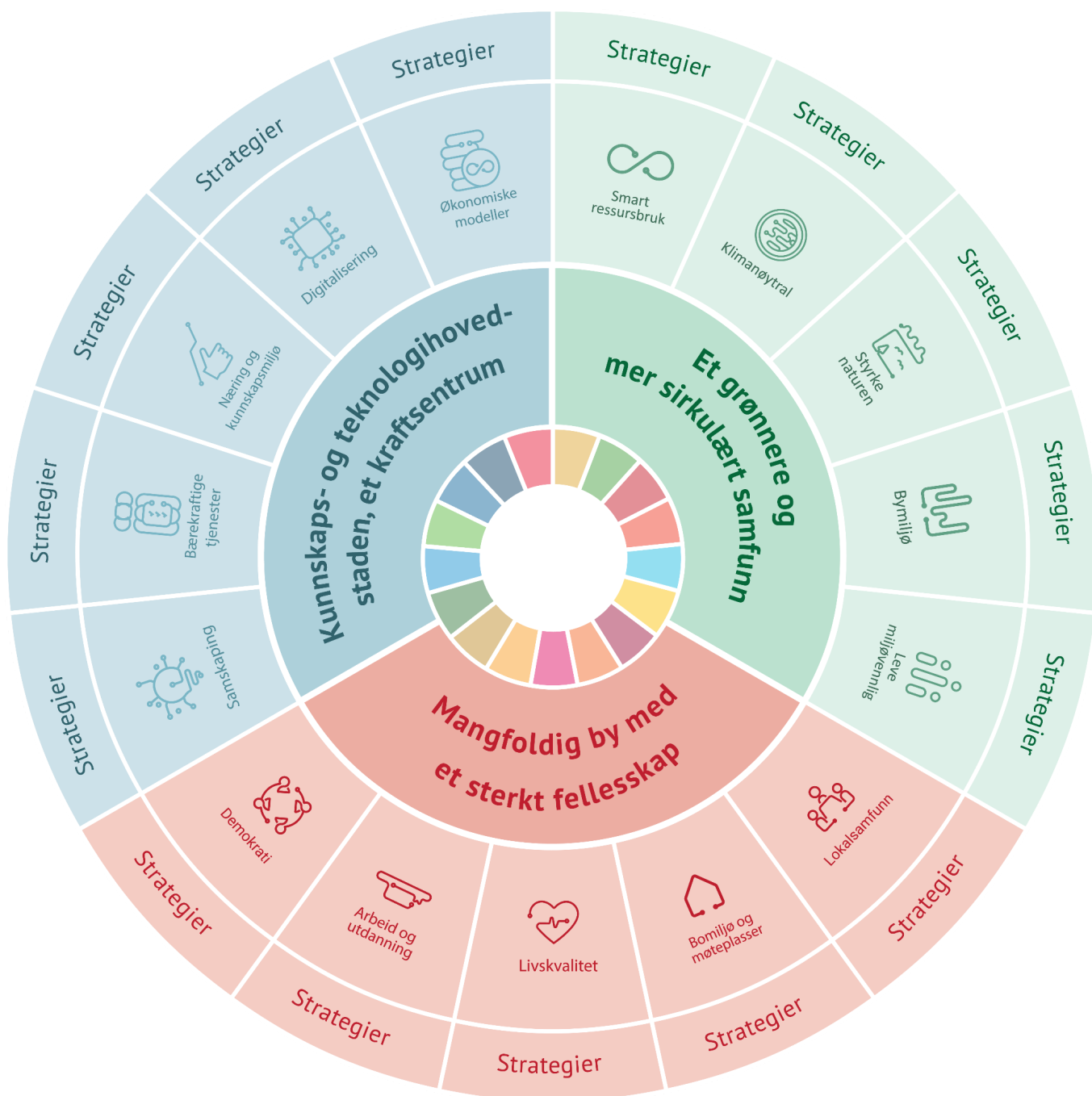
Visjonen bygger på FNs bærekraftsmål 17 *Samarbeid for å nå målene*. Trondheimpløftet understreker betydningen av at kommunen må samarbeide med mange typer aktører på nye måter. Sammen med næringsliv, offentlige aktører, kompetansemiljøer, ideelle og frivillige organisasjoner, tros- og livssynssamfunn, idretten, kulturlivet og innbyggere må vi løse *felles* utfordringer for å lykkes med en bærekraftig samfunnsomstilling. Samtidig må kommuneorganisasjonen internt samarbeide mer på tvers av sektorer og fagområder for å finne de beste løsningene.

Vi beskriver i dette kapitlet mål og strategier for hvordan vi sammen kan bidra til en bærekraftig samfunnsomstilling. Strategiene er delt opp i hva kommunen skal gjøre, og hva alle kan bidra med. Kommunen har et særskilt ansvar, men vi er alle en del av løsningen. Vi vil at byens mangfold skal være en ressurs, og vi må legge til rette for at alle, uavhengig av alder, seksualitet, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, etnisitet, kulturbakgrunn, helse, levekår og trosretning kan delta og bidra til å nå byens mål.

Samfunnsmålene for Trondheim 2020-2032:

- 1. Trondheim skal ta ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn**
- 2. Trondheim skal være en mangfoldig by med et sterkt fellesskap**
- 3. Kunnskaps- og teknologihovedstaden Trondheim skal være et kraftsentrum for en bedre verden**

Hvert av hovedmålene har fem delmål med tilhørende strategier for hva kommunen skal gjøre for å nå målene, og beskrivelser av hvordan alle i Trondheim kan bidra til dette.

Målstruktur:

Bærekraftsmålene

Utgangspunkt for all kommunal planlegging

→ Hovedmål

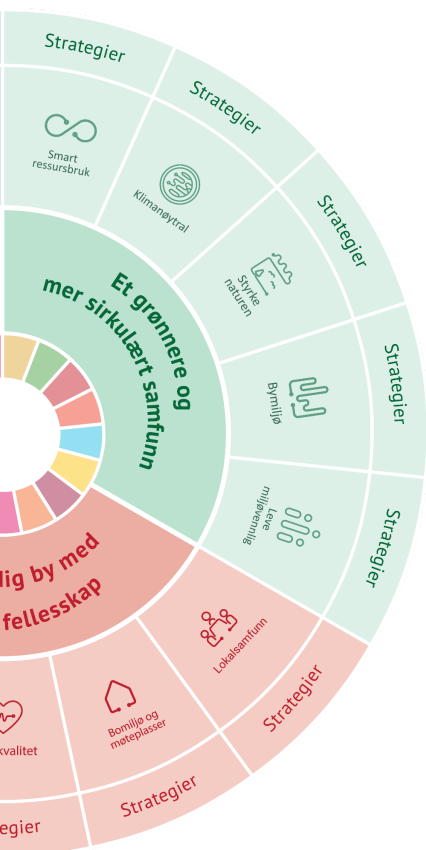
Her skal Trondheim være i 2032!

→ Delmål

Ulike delmål for å oppnå hovedmål

→ Strategier

Dette må vi gjøre for å komme dit!

Samfunns mål 1:

Trondheim skal ta ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn

Sammen styrker vi livsgrunnlaget for mennesker og natur

Hovedmålet **Trondheim skal ta ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn** handler om å skape en klimanøytral by, uten natur- eller helseskadelig forurensning, hvor vi til tross for vekst og utvikling bruker ressursene våre innenfor planetens tåleevne. Handlingene våre påvirker miljøet rundt oss både på kort og lang sikt, og har også ringvirkninger langt utenfor landets grenser. Vi må sikre klima- og miljøvennlige løsninger som tar vare på og styrker nærmiljøene, reduserer utslipp, sikrer et rikt arts mangfold og motiverer til et sirkulært forbruksmønster, der vi gjenbraker mer.

Trondheim har et godt utgangspunkt for det grønne skiftet, med en kunnskapsrik og engasjert befolkning, fremragende kunnskapsmiljøer, og en gryende samskappings- og delekultur. Omstillingen, og ikke minst samskaping av produkter og tjenester, innebærer store muligheter for innovasjon og nytt næringsliv. Alle må kunne ta gode og bærekraftige valg i hverdagen, og vi må blant annet gjøre det lettere å velge miljøvennlige reisemåter. Det må også bli lettere å dele på, tar vare på og gjenbrake ressursene vi har.

Vi har definert fem delmål under hovedmålet:

Klimanøytral

1.1: Trondheim er en klimanøytral by

Smart ressursbruk

1.2: Vi bruker ressursene våre smartere i Trondheim

Bymiljø

1.3: Trondheim har et grønt og attraktivt bymiljø

Leve miljøvennlig

1.4: Det er lett å leve miljøvennlig i Trondheim

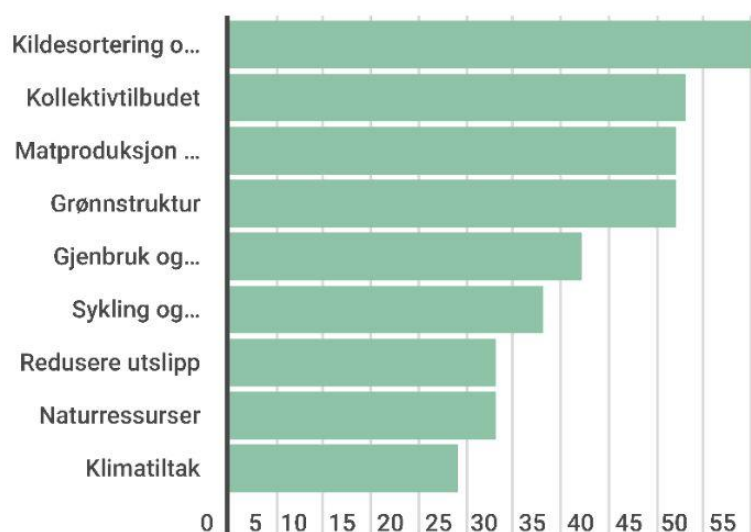

Styrke naturen

1.5: Naturen i Trondheim er livskraftig og robust

Bærekraftsmål som dette målområdet særlig skal bidra til å nå

Stikkord som går igjen blant flest innspill

Viktige funn fra analysen av innspill

1. Bevissthet og senking av terskler for å redusere forbruk.
2. Mobilitet som et relativt spørsmål - 15 minuttersbyen versus kollektiv
3. Klimatiltak engasjerer - på ulike nivå
4. Et felles ansvar og behov for byens arealressurser - naturen, kystlinja og frisonene
5. Mat, bruk av matjord og lokal produksjon trenger mer fokus

Anbefalinger fra Trondheimpanelet

"I 2032 bidrar hele byen til at vi ikke forbruker mer enn det planeten tåler"

I Trondheim har alle tilgjengelig kunnskap om hvordan man lever bærekraftig, og tilgjengelige løsninger for det. Næringslivet og kommunen samarbeider for å fremme klimavennlige løsninger.

Delmål 4 - Lett å leve miljøvennlig, med tilhørende strategier, er løftet frem etter panelets anbefalinger. Anbefalingene knyttet til transport og mobilitet er tatt inn som strategier både i Delmål 1, 3 og 4. Delmålet om klimanøytral kommune ble ikke løftet frem som en egen anbefaling, men temaet ble stemt frem som viktig av panelet i arbeidet med fremtidsbildene, og formuleringen er tatt med i sin helhet.

Delmål og strategier

Delmål 1.1: Trondheim er en klimanøytral by

Dette skal kommunen gjøre:

- Være en pådriver for å gjøre Trondheim til en klimanøytral by, i tråd med Parisavtalen og andre internasjonale klimaavtaler
- Sørge for at offentlig virksomhet er utslippsfri og legge til rette for å velge utslippsfrie løsninger i hele trondheimssamfunnet
- Bruke og styrke juridiske og økonomiske virkemidler for å framskynde utslippsfrie løsninger og drive fram lovendringer
- Fremme naturlig karbonfangst og bidra til å utvikle industriell karbonfangst på forbrenningsanlegget på Heimdal
- Prioritere infrastruktur for klima- og miljøvennlig transport
- Samarbeide om et helhetlig energisystem som legger til rette for det grønne skiftet og sikre løsninger som tar i bruk lokale energiresurser

Alle kan bidra ved å:

- Kunnskapsmiljøene kan lede an i utviklingen av klima- og miljøvennlige løsninger
- Næringslivet kan utvikle nye løsninger for effektiv energibruk samt transport av både mennesker og varer
- Innbyggere og bedrifter kan velge produkter med tydelig klima- og miljøprofil, og vurdere gjenbruk framfor å kjøpe nytt
- Reise kollektivt, gå, sykle eller velge nullutslippskjøretøy, og kutte energibruk
- Bedrifter kan miljøsertifisere seg
- Støtte opp om nødvendige tiltak for at vi som samfunn kan leve innenfor planetens tåleevne
- Revurdere innkjøp, kjøpe brukt, gjenbruke, reparere og gjenvinne fremfor å kjøpe nytt

Delmål 1.2: Vi bruker ressursene våre smartere i Trondheim

Dette skal kommunen gjøre:

- Bidra til å utvikle og øke bruken av ombruks- og deleløsninger i kommunen
- Maksimere materialgjenvinning gjennom nytt ettersorteringsanlegg og nye avfallshenteordninger i tråd med internasjonale målsettinger
- Samarbeide med næringer, kunnskapsmiljøer og innbyggere om å utvikle ressurseffektive matkjeder og synliggjøre matbyen Trondheim
- Bruke kommunens innkjøpsmakt og tilskuddsordninger til å understøtte innovative og sirkulære løsninger
- Styrke intern kultur for å holde ressursene i omløp lengst mulig gjennom økt ombruk og gjenbruk

Alle kan bidra ved å:

- Sikre bærekraftige aktiviteter og verdikjeder hos norske bedrifter
- Kjøpe bare det som trengs, kjøpe brukt, kjøpe norskprodusert, kjøpe ting som varer og reparere framfor å kjøpe nytt, sortere avfall
- Delta i ombruks- og deleløsninger
- Redusere matsvinn gjennom smarte innkjøp og planlegging av måltider
- Effektivisere energibruken
- Ta i bruk tilgjengelige energiresurser fremfor å øke produksjonskapasiteten
- Skru ned innnetemperaturen hjemme med én grad
- Kildesortere avfall

Delmål 1.3: Alle i Trondheim har et grønt og attraktivt bymiljø

Dette skal kommunen gjøre:

- Utvikle og drifte Trondheim for å sikre sunne nærmiljø med ren luft, lite støy og gode solforhold
- Sikre attraktive nærmiljøer som stimulerer til gange, sykling og annen fysisk aktivitet
- Sikre gode tilgjengelige friområder som innbyr til et aktivt hverdagsliv i alle bydeler
- Styrke omgivelsene våre mot klimarelaterte farer og naturkatastrofer
- Bevare, foredle og formidle Trondheims kulturarv for å skape identitet og tilhørighet
- Regulere areal på en måte som gjør det mulig for innbyggere og næringsliv å bidra til å nå målet

Alle kan bidra ved å:

- Næringslivet kan gå foran og satse på klimavennlige og grønne nærmiljø
- Samfunnsaktører kan samarbeide om utviklingen av modeller for byutvikling som ivaretar både klimamål og behovet for sosialt bærekraftige bydeler
- Bruke kulturarven som ressurs
- Ta vare på og bruke fellesarealer
- Være i fysisk aktivitet, gå, sykle og bruke kollektivtransport oftere

Delmål 1.4: Det er lett å leve miljøvennlig i Trondheim

Dette skal kommunen gjøre:

- Synliggjøre muligheter for å utvikle og velge bærekraftige løsninger for alle i hele trondheimsamfunnet
- Jobbe for mobilitetssystemer som gjør det mulig å flytte flere mennesker, på en bedre måte, med mindre ressurser
- Prioritere løsninger som fremmer gange, sykling og kollektivtrafikk, og begrenser bilbruk
- Sikre at alle i Trondheim har tilgang på kunnskap om bærekraftig utvikling
- Gi elever i grunnskolen forståelse av bærekraftig utvikling
- Sikre at dele- og gjenbruksløsninger blir en lett tilgjengelig del av tilbudet i nærmiljøet

Alle kan bidra ved å:

- Dele informasjon og løsninger med hverandre om bærekraftig utvikling
- Dele data på tvers av bedrifter og andre aktører
- Etterspørre bærekraftige produkter og løsninger, både fra kommunen og andre aktører
- Samarbeide om, utvikle, og drifte nye løsninger som bidrar til en bærekraftig livsstil
- Legge om til en bærekraftig livsstil, særlig når det gjelder kosthold og forbruk

Delmål 1.5: Naturen i Trondheim er livskraftig og robust

Dette skal kommunen gjøre:

- Styrke og oppdatere kunnskapen om naturen i Trondheim, synliggjøre de umistelige verdiene og hva som må til for å ta vare på naturmangfoldet
- Legge større vekt på å stanse tap av natur i alle kommunens beslutninger. Iverksette tiltak for å kompensere for tapt natur gjennom økt innsats på restaurering
- Opprettholde og styrke velfungerende økosystemer for å bevare naturmangfoldet, plante mer grønt i hele byen, og sikre blågrønn faktor i reguleringsplaner
- Styrke natur gjennom mer drift og aktiv bruk av restaurering, med økt innsats på truet og sårbar natur
- Verne og styrke naturmangfold og økosystemer, gjennom tilbakeføring, skjøtsel og restaurering
- Bevare og sikre landbruks- og naturområder gjennom en arealnøytral byutvikling der vi fortetter eksisterende byggeområder

Alle kan bidra ved å:

- Ta vare på grøntstrukturen på egen tomt, og ikke bygge ned grøntarealer
- Opptre varsomt i naturen og ha sporløs ferdsel
- Fremme naturmangfold i arbeidet med turisme
- Kunnskapsmiljøet innen natur, hav og bærekraftig næringsutvikling kan samarbeide

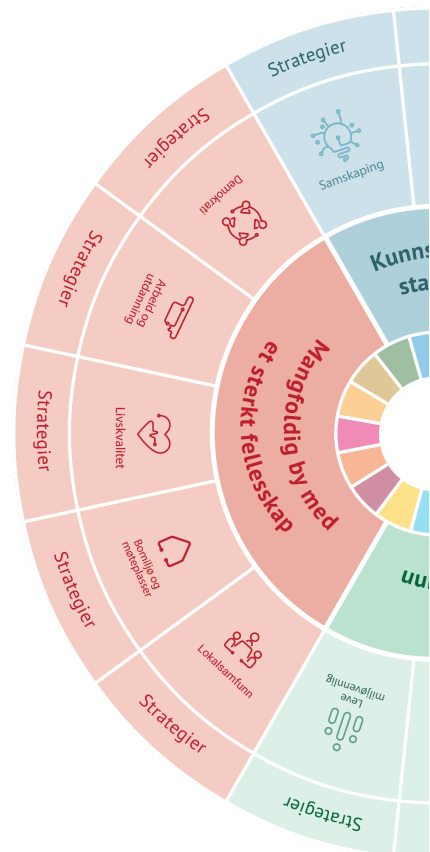
Samfunnsmål 2:

Trondheim skal være en mangfoldig by med et sterkt fellesskap

Sammen skaper vi muligheter for at mennesker kan leve gode liv

Hovedmålet **en mangfoldig by med et sterkt fellesskap** handler om å skape et sosialt bærekraftig samfunn der alle mennesker har like muligheter til verdige liv med tillit, trygghet, tilhørighet og tilgang til goder som utdanning, arbeid og bolig. Vi må skape et samfunn der livskvalitet, inkluderende nærmiljø, sosial rettferdighet og medborgerskap er grunnleggende fellesskapsverdier. Disse verdiene er koblet til FNs menneskerettigheter og bærekraftsmål.

I Trondheim lever de aller fleste trygge og gode liv, har nære relasjoner og deltar i arbeid eller utdanning og meningsfulle aktiviteter. Samtidig er det mange som har det vanskelig. Vi har utfordringer knyttet til tilrettelegging for mennesker med nedsatt funksjonsevne, integrering av minoriteter og levekårsutsatte familier, og psykisk helseproblematikk hos barn og unge. Utenforskap er en utfordring vi må løse i fellesskap. Mange av løsningene ligger mellom oss. Vi må jobbe for en mangfoldig by, med trygge og åpne møteplasser som gir tilhørighet. Sammen styrker vi fellesskapet.

Vi har definert fem delmål under hovedmålet:

Livskvalitet

2.1: Trondheims innbyggere har god livskvalitet

Arbeid og utdanning

2.2: Trondheims innbyggere har tilgang til arbeid og utdanning, og annen verdifull aktivitet i sine liv

Bomiljø og møteplasser

2.3: I Trondheim har vi et mangfold av bomiljø og møteplasser der alle føler seg velkomne

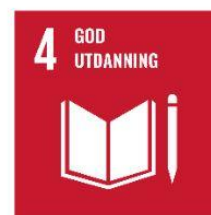
Lokalsamfunn

2.4: Trondheim er kultur- og frivillighetsbyen, der alle bidrar til gode lokalsamfunn

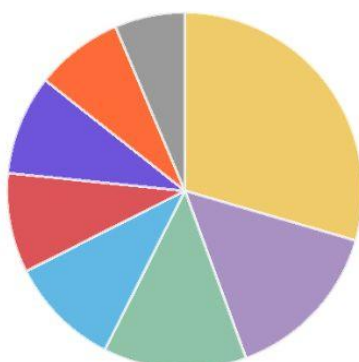

Demokrati

2.5: I Trondheim har alle muligheten til å bli hørt, spurt og sett i planlegging og utvikling av kommunen

- Offentlig rom og parker
- Tilgang til sjøen og bading
- Uformelle møteplasser
- Lavterskel aktiviteter for barn og unge
- Inkludering
- Attraktive nærmiljø
- Medvirkning
- Bolig og bomiljø

Viktige funn fra analysen av innspill

1. Føle seg som en ressurs, og kunne delta i samfunnet. Fellesskapsfokus.
2. Møteplasser for alle og steder å gå til
3. Mangfoldet. Utenforskap og manglende inkludering oppleves på ulike arenaer i livet
4. Dagens boligpolitikk skaper utfordringer på ulike områder, som igjen påvirker livskvalitet
5. Viktig å kunne delta i by- og samfunnsutviklingen
6. Det å ha en jobb legger store rammer for livet for alle, og påvirker hvordan Trondhjemmerne har det enten man står i jobb, eller står utenfor
7. Hva betyr det å forebygge? Lavterskel psykisk helsetilbud opptar mange

Stikkord som går igjen blant flest innspill

Anbefalinger fra Trondheimpanelet

"I 2032 bidrar både kommunen og nærmiljøet til å skape god livskvalitet for alle aldre"

Trondheim har inkluderende bydeler med fellesskap og møteplasser som aktivt jobber for å redusere forskjeller mellom mennesker.

Panelets fokus på fellesskap, livskvalitet og bydelenes rolle har vært et viktig grunnlag for formuleringene i dette målområdet. Anbefalingene om god livskvalitet for alle er løftet opp som delmål 1, og boligdiskusjonene også knyttet til eldreomsorg er tatt inn i delmål 3. Anbefalingene om hvordan motvirke ulikhet har formet delmål 3 og 4, med tilhørende strategier, som næringslivets rolle i bydelsutviklingen.

Delmål og strategier

Delmål 2.1: Trondheims innbyggere har god livskvalitet

Dette skal kommunen gjøre:

- Utvikle og samarbeide om bærekraftige helse- og velferdstjenester
- Være et ekstra sikkerhetsnett for særlig utsatte innbyggere
- Gjøre det lettere for innbyggere, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og levekår, å ta valg som fremmer god folkehelse og livskvalitet
- Legge til rette for et rikt kunst- og kulturliv
- Sikre tidlig innsats og gi alle barn en god oppvekst med inkluderende fellesskap i barnehage og skole
- Fremme velferd og livskvalitet gjennom økt partnerskapsamarbeid mellom kulturliv, næringsliv, tro- og livssynssamfunn, frivillig og ideell sektor
- Legge til rette for opplevelser og deltagelse innen idrett, kunst og kultur for mennesker i alle aldre
- Tilby forsvarlige og gode tjenester til innbyggerne
- Bedre tilgjengeligheten for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne ved bruk av digitale tjenester og verktøy, og sørge for god opplæring

Alle kan bidra ved å:

- Se livskvalitet som et felles ansvar
- Ta bevisste valg som fremmer god helse
- Kulturmiljøene bidrar til et attraktivt og tilgjengelig kunst- og kulturliv
- Skape inkluderende kultur i idrettslag og andre tilbud som øker befolkningens aktivitet
- Alle arbeidsgivere kan fremme inkluderende og helsefremmende arbeidsmiljø
- Inkludere alle barn i sosiale arenaer
- Lage inkluderende arenaer for utsatte og sårbare mennesker
- Ta initiativ til å finne felles løsninger for god livskvalitet, og delta på fellesarenaer
- Akseptere mangfold

Delmål 2.2: Trondheims innbyggere har tilgang til arbeid, utdanning og annen verdifull aktivitet i sine liv

Dette skal kommunen gjøre:

- Øke andelen unge som er i arbeid, under utdanning eller opplæring
- Være ledende i arbeidet for frivilligheten, som landsdelshovedstad, studentby og arrangementsby
- Legge til rette for sosialt entreprenørskap som bidrar til å skape inkluderende arbeidsplasser
- Legge til rette for inkluderende og lærende fellesskap i barnehage og skole
- Samarbeide med næringsliv, arbeidslivets parter, NAV Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune og ideelle organisasjoner med sikte på å motvirke utenforskap og økt deltakelsen i arbeids- og samfunnsliv

Alle kan bidra ved å:

- Tilrettelegge for, og engasjere seg i, frivillig arbeid
- Alle arbeidsgivere kan være nysgjerrige og åpne for ny kompetanse og utdanning i sine organisasjoner
- Kunnskapsmiljøene kan bidra med program for etter- og videreutdanning som støtter offentlig sektor og næringsliv med kompetanse og endringsevne

Delmål 2.3: Trondheim har et mangfold av bomiljø og møteplasser der alle føler seg velkomne

Dette skal kommunen gjøre:

- Sikre at alle har tilgang til gode og trygge boliger, og bomiljø med møteplasser og kvaliteter som gir positive helseeffekter
- Sikre mangfoldige bomiljø, og arbeide aktivt for å forbedre områder med levekårsutfordringer

Alle kan bidra ved å:

- Alle kan stille krav til og etterspørre boliger og bomiljø med god kvalitet
- Næringslivet kan samarbeide med kommunen om utviklingen av mangfoldige boliger og bomiljø
- Utbyggere kan gjennomføre reelle medvirkningsprosesser i utvikling av boligprosjekter

- Sikre en inkluderende by for alle, der bymiljø, bygninger og møteplasser er tilgjengelige og åpne for alle, og støtte initiativer til dette
- Etablere og oppgradere parker, byrom og gater som bidrar til å bringe folk sammen hele året
- Sikre arenaer for idrett, kunst- og kulturliv, tro- og livssyn og ulike former for ombruk- og deleløsninger som skaper fellesskap i lokalmiljøene
- Jobbe aktivt for gode bomiljø og inkluderende møteplasser for studenter
- Gjøre Midtbyen attraktiv og tilgjengelig for barnefamilier

- Samfunnsaktører og kunnskapsmiljø kan samarbeide om å utvikle nye sosiale boligformer og løsninger
- Bidra til vedlikehold og orden i eget bomiljø
- Bruke tilbud og møteplasser i nærmiljøet
- Ideelle og frivillige organisasjoner kan initiere lokale sosiale møteplasser

Delmål 2.4: Trondheim er kultur- og frivillighetsbyen, der alle bidrar til gode lokalsamfunn

Dette skal kommunen gjøre:

- Vedta politikk og utvikle praksiser som styrker fellesskapene i bydelene i Trondheim
- Sikre at kultur og idrett preger kommunens løpende planarbeid, og har gode vilkår for alle aldersgrupper i bydelene
- Legge til rette for at ideelle og frivillige aktører kan ta en større rolle i utviklingen av bydelene
- Sikre at barnehager, skoler, biblioteker og helse- og velferdssenter tar en større rolle i lokalsamfunnet
- Planlegge for arealtilgang og næringsvirksomhet i lokalsamfunnet slik at flere lokale møteplasser blir etablert
- Legge til rette for aktiv deltagelse og involvering av innbyggere som ressurs i samfunns- og tjenesteutvikling og frivillig arbeid
- Vise fram Trondheim som en pilegrimsby og et kirkelig tyngdepunkt med kulturarv fram mot nasjonal markering av jubileet *Norge i tusen år* i 2030

Alle kan bidra ved å:

- Alle kan ta initiativ til aktiviteter og prosjekter som bidrar til bedre lokalsamfunn
- Frivilligheten og andre organisasjoner kan samarbeide med kommunen om organisering, bruk og drift av møteplasser og arenaer i bydelene
- Næringslivet og byutviklere kan bidra til å styrke den sosiale infrastrukturen i bydelene gjennom å støtte lokale initiativer og prosjekter.
- Utbyggere kan bidra ved å legge til rette for møteplasser i både eksisterende og nye bygg
- Alle kan ta initiativ til lokale arrangementer som involverer et mangfold av mennesker

Delmål 2.5: I Trondheim har alle mulighet til å bli hørt, spurt og sett i planlegging og utvikling av kommunen

Dette skal kommunen gjøre:

- Gjøre innbyggerinvolvering til en integrert del av plan- og styringssystemet og tjenesteutviklingen
- Jobbe systematisk med åpenhet, medvirkning og innsiktsarbeid
- Etablere arena for kontakt med kommunen i bydelene, for eksempel gjennom bibliotekene
- Legge til rette for digital deltagelse gjennom hele livet
- Invitere til deltagelse i planer som har betydning for innbyggere
- Velge metoder som sikrer medvirkning og samskaping fra utsatte grupper, slik at nye perspektiver får plass i beslutningsprosesser

Alle kan bidra ved å:

- Alle aktører kan bidra til gode og inkluderende medvirkningsprosesser i sine prosjekter
- Alle i Trondheim kan delta aktivt i samfunnsdebatten ved å dele meninger, ønsker og erfaringer
- Alle kan bidra til å skape et trygt debattklima og konstruktive diskusjoner om temaer man er uenige om
- Kommunikasjonsmiljø, media og ulike organisasjoner og virksomheter kan bidra til å fremme kunnskapsdrevet dialog i sine kanaler

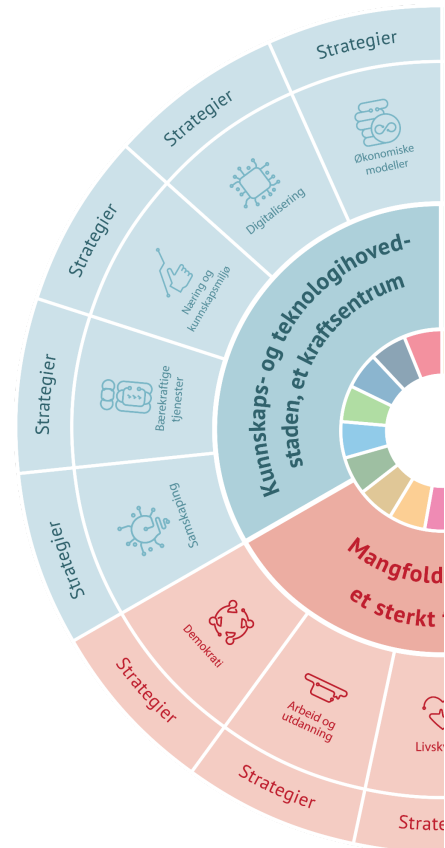
Samfunnsmål 3:

Kunnskaps- og teknologihovedstaden Trondheim skal være et kraftsentrum for en bedre verden

Sammen skaper vi verdier som løser de store samfunnsutfordringene

Hovedmålet **Kunnskaps- og teknologihovedstaden Trondheim skal være et kraftsentrum for en bedre verden** handler om hvordan Trondheim skal ta en aktiv pådriverrolle for å bidra til å løse de store og sammensatte samfunnsutfordringene. Vi skal være et sentrum for ny kunnskap, teknologi, innovasjon og aktiviteter som skaper verdier og løsninger som bidrar til en bærekraftig samfunnsomstilling. Det innebærer at vi må tenke nytt rundt hva som skaper verdi og hvilke økonomiske modeller som fungerer over tid. Vi må bli et mer sirkulært samfunn ved å utnytte de ressursene vi har bedre, og kaste minst mulig som avfall. Vi må holde ressursene i et kretsløp som fører til mindre behov for å ta ut nye råvarer. Vi må gå fra å fokusere på økonomisk vekst til å satse på bærekraftig verdiskaping.

Vi har lenge vært klar over et økende ressursgap i Norge, hvor behovet for velferdstjenester og tilgjengelige ressurser i offentlig sektor ikke lenger henger sammen. Pandemier og konflikter har i tillegg synliggjort hvor sårbare vi er. Behovet for løsninger og verdiskaping som utnytter lokale ressurser blir større, og nye samarbeidsformer mellom ulike sektorer blir nødvendig.

Vi har definert fem delmål under hovedmålet:

3.1: Trondheim har et attraktivt næringsliv og et internasjonalt ledende kunnskapsmiljø som samarbeider godt

3.2: Trondheim kommune har målrettede og bærekraftige tjenester med god kvalitet

3.3: Samfunnsaktørene i Trondheim tar et felles ansvar for å utvikle det samfunnet vi ønsker å leve i

3.4: Trondheim realiserer potensialet som ligger i digitalisering og teknologi for å møte utfordringer i framtida

3.5: Trondheim er ledende på sirkulær- og delingsøkonomi som bidrar til god livskvalitet innenfor planetens tåleevne

Bærekraftsmål som dette målområdet særlig skal bidra til å nå

Gjennomgående temaer fra de ansattes verksteder

Viktige funn fra analysen av innspill

1. Ulike forventninger til tjenestetilbudet
2. Ansatte opplever at det vil kreve ny og annen kompetanse når kommunen må jobbe på nye måter for å realisere kommune 3.0
3. Fokus på kompetanse løftes også frem av næringsaktører
4. Nye former for samarbeid og innovasjonspartnerskap blir stadig viktigere
5. Næringsaktører etterlyser at kommunen setter retning
6. En attraktiv by for de som bor der er viktig for næringsutvikling
7. Det er stor bredde i synet på kommunens rolle fremover

Anbefalinger fra Trondheimspanelet

"Overgang til mer bærekraftig produksjon er også en mulighet for å tenke nytt rundt arbeidsplasser og inkludering"

Panelet løfter frem samarbeidet med næringslivet som viktig for få til reelle endringer og bruke ressursene som finnes i samfunnet vårt på en god måte.

Diskusjonene om hvem som kan ta hvilke roller i samfunns- og tjenesteutviklingen, har påvirket formuleringene i delmålet om bærekraftige tjenester - hvor panelets anbefalinger beskriver fellesskapets rolle.

Delmål og strategier

Delmål 3.1: Trondheim har et attraktivt næringsliv og et internasjonalt ledende kunnskapsmiljø som samarbeider godt

Dette skal kommunen gjøre:

- Bidra til verdiskaping som løser de store og komplekse samfunnsutfordringene lokalt, regionalt, nasjonalt og globalt
- Styrke koblingen mellom kunnskapsmiljøer og næringsliv, gjennom strategiske samarbeidsavtaler
- Utvikle kunnskapsaksen basert på prinsipper for innovasjonsdistrikt
- Ta rollen som landsdelshovedstad for å gjøre hele regionen mer attraktiv internasjonalt
- Jobbe aktivt for å tiltrekke ressurser til regionen gjennom lokalt og internasjonalt virkemiddelapparat
- Styrke verdiskapingen i regionen ved å støtte opp om bærekraftige og attraktive næringer innen hav, landbruk og skogbruk
- Styrke Trondheims posisjon som kunst-, kultur-, idretts-, arrangements- og matby, ved blant annet å legge til rette for samarbeid innen kunnskapsutvikling, produksjon og formidling
- Være en foregangskommune på innovative anskaffelser i samarbeid med gründere og oppstartsbedrifter

Alle kan bidra ved å:

- Samarbeide med kommunen om å koble innovasjon, næringsutvikling og politikk, så flest mulig bidrar i bærekraftig retning
- Omstille egen organisasjonen slik at den støtter opp under målsettingene i bærekraftsmålene
- Bidra til bærekraftig verdiskaping
- Kunnskapsmiljøene kan bidra til å formidle ny kunnskap for å få den raskest mulig ut i praksis
- Være en støttespiller for lokalt næringsliv og bruke byens kunst- og kulturtilbud
- Samarbeide med kommunen ved å styrke innovasjonspotensialet innenfor områder med særlig potensial for vekst og kommersialisering
- Samarbeide med kommunen om å være en gründervennlig by som legger til rette for oppstartsbedrifter og nye, grønne arbeidsplasser

Delmål 3.2: Trondheim kommune har målrettede og bærekraftige tjenester med god kvalitet

Dette skal kommunen gjøre:

- Styrke innsatsen i tjenesteområder der det er vanskelig for andre aktører å bidra, og åpne for at aktører bidrar der de kan
- Vektlegge tjenester hvor vi kan vise til størst virkning for innbyggerne
- Tilrettelegge for sosialt entreprenørskap og sette innbyggere i stand til å selv være en del av løsningen.
- Kvalifisere arbeidskraft til samfunnets behov, og bruke ressursene der de trengs.
- Samarbeide med andre norske kommuner og offentlige aktører for å utvikle framtidens tjenester og sikre kompetanse til å gjennomføre disse raskt
- Prioritere innovasjon innenfor drift, investeringer, anskaffelser og tjenester
- Kommunisere tydelig om kommunens tjenestetilbud og avklare innbyggernes forventninger til disse
- Skape handlingsrom for ledelse og bruk av medarbeidernes kunnskap og erfaringer.
- Arbeide proaktivt, slik at flere studenter brukes som en ressurs i utviklingen av byen
- Se og benytte seg av den eldre delen av befolkningen som en viktig ressurs

Alle kan bidra ved å:

- Delta i utviklingen av framtidige tjenester
- Både næringslivet, organisasjoner og frivillige grupper kan samarbeide med kommunen om å løse oppgaver som tidligere har vært tjenestebaserte, men som ikke trenger å være det
- Ta i bruk de kommunale tjenestene etter behov, og bruke andre muligheter der det kan ha like god effekt

Delmål 3.3: Samfunnsaktørene i Trondheim tar et felles ansvar for å utvikle det samfunnet vi ønsker å leve i

Dette skal kommunen gjøre:

- Arbeide proaktivt for å koordinere byens ressurser for å nå felles samfunns mål
- Realisere samskapingskommunen, og identifisere og løse lokale utfordringer i samarbeid med byens aktører
- Samarbeide med andre om å finansiere initiativer som bidrar til å nå samfunnsmålene
- Innføre incentiver for at innbyggere, næringsliv og ideelle og frivillige aktører sammen kan utvikle ny kunnskap og nye løsninger
- Stille byen og kommunen til rådighet som testarena for nye løsninger på komplekse samfunnsutfordringer

Alle kan bidra ved å:

- Engasjere seg i, og samarbeide om hvordan vi kan nå felles mål
- Ta utgangspunkt i felles problemstillinger når nye løsninger utvikles
- Utfordre egne praksiser og prosesser
- Kunnskapsmiljøene kan bidra ved å ta utgangspunkt i felles utfordringer i kunnskapsutvikling og forskning

Delmål 3.4: Trondheim har realisert potensialet i digitalisering og teknologi for å løse samfunnsutfordringer i framtida

Dette skal kommunen gjøre:

- Bidra til å hente ut potensialet som ligger i digitalisering og teknologi
- Utvikle kompetanse og styringsmodeller som gjør det mulig å utnytte teknologi og store datamengder
- Kvalifisere nødvendig arbeidskraft med digital kompetanse for å dekke samfunnets behov
- Bruke stordata, sensortechnologi og kunstig intelligens som kilde til innsikt for å effektivisere ressursbruk

Alle kan bidra ved å:

- Øke egen digital kompetanse
- Samarbeide med kunnskapsmiljøene om å utvikle løsninger på utfordringer i framtida
- Bruke byen som testarena for nye løsninger
- Næringslivet og andre organisasjoner kan tilgjengeliggjøre data for offentlig bruk
- Kunnskapsmiljøene kan samarbeide om åpne data og å tilgjengeliggjøre kunnskap

Delmål 3.5: Trondheim er ledende på sirkulær- og delingsøkonomi, som bidrar til god livskvalitet innenfor planetens tåleevne

Dette skal kommunen gjøre:

- Utvikle økonomimodeller som bidrar til å støtte opp under bærekraft- og klimamål
- Oppgradere infrastruktur og støtte næringslivet i å bli mer bærekraftig, med en mer effektiv bruk av ressurser og større anvendelse av rene og miljøvennlige teknologier og industriprosesser
- Sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon
- Stimulere til økt produktivitet og produksjon i landbruket, som samtidig bidrar til å opprettholde økosystemene
- Bidra i arbeidet med å utvikle næringslivet i en mer sirkulær retning

Alle kan bidra ved å:

- Utvikle nye forretnings- og samarbeidsmodeller for ressurskrevende bransjer som bygg og energi
- Ta i bruk og bidra til å utvikle deleløsninger
- Kunnskapsmiljøet kan utvikle kunnskap om effekten av nye økonomiske modeller
- Utfordre bransjens egne praksiser og prosesser i tillegg til rollen den kan spille i samfunnet
- Næringslivet kan utfordre de modellene som i dag begrenser bærekraftig utvikling, og tenke nytt rundt hvilke ambisjoner egen bransje skal ha for seg selv og for samfunnet
- Gripe muligheter for verdiskaping som ligger i endrede roller og dynamikk i verdikjeder, som resultat av økt sirkularitet og digitalisering
- Frivillige organisasjoner kan støtte opp om kommunens tiltak for omlegging til sirkulær økonomi
- Natur- og miljøorganisasjoner kan bidra med kunnskap og mobilisering for sirkulær omstilling

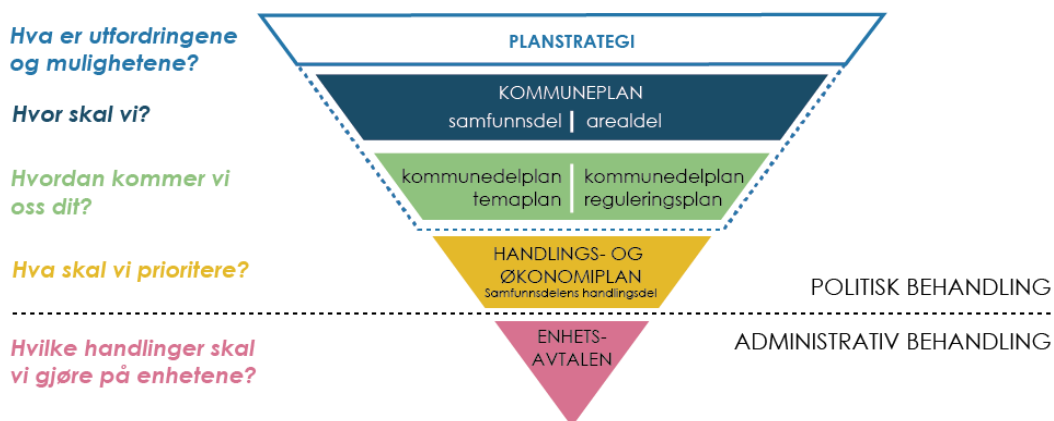
4. Slik skal kommunen jobbe for å nå målene

Dette kapitlet beskriver hvordan kommunen skal jobbe for å nå samfunnsmålene for Trondheim. Vi må gå fra samfunnsmål til handling gjennom å bruke kommunens plansystem, rammeverk for bærekraftig samfunnsomstilling, kommunens roller på ulike arenaer, og byutviklingsstrategien som legger føringer for arealplanlegging og utbygging.

Planlegging handler om å gå fra kunnskap til handling. Det haster mer enn noensinne at vi gjør konkrete tiltak for å utvikle samfunnet vårt til å bli mer bærekraftig. Vi må bevege oss fra visjoner og mål i Trondheimsloftet til faktisk utvikling av kommunen og byen. Innsatsen for bærekraftig omstilling må bli tydeligere, mer tverrfaglig og koordinert, og rettes inn mot flere områder samtidig.

Trondheim kommunes plansystem: Fra mål til handling

Trondheimsloftet skal være et viktig styringsverktøy i Trondheim kommune. Trondheimsloftet skal ligge til grunn for all planlegging og videre utviklingen av kommunen som organisasjon, og sikrer dermed at bærekraftsmålene blir integrert i kommunens plan- og styringssystem. Sammenhengene i det kommunale plansystemet skal vektlegges i større grad enn tidligere. Det skal bli en tydeligere kobling mellom bærekraftsmålene, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, oppfølgende tema- og kommunedelplaner, den årlige rulleringen av handlings- og økonomiplanen, og Kommunedirektørens avtaler med alle enhetene i kommunen.

Alle nye planer og strategier skal vise til hvilke samfunnsmål de skal bidra til å oppfylle. I Trondheim kommune er handlings- og økonomiplanen kommuneplanens handlingsdel, med en fireårig økonomiplan og et årsbudsjett. Handlingsdelen beskriver hvordan kommuneplanen skal følges opp de fire neste årene, og revideres hvert år. Den gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planlegging og oppgaver, og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer. Den skal vise hvordan samfunnsmålene og strategiene følges opp gjennom økonomiske prioriteringer.

Kommunens planstrategier for de neste bystyreperiodene vil gå nærmere inn på hvordan samfunnsmålene skal følges opp og konkretiseres i tematiske planer og kommunedelplaner. Planstrategien er et politisk verktøy for å prioritere hvilke planer kommunen skal utarbeide de kommende årene. Den tar også stilling til om kommuneplanen skal revideres helt eller delvis i løpet av bystyreperioden. Planstrategien skal bidra til at det ikke lages flere planer enn nødvendig, og at de planene som blir foreslått bidrar til å styrke tverrfaglig samarbeid og innsats, med en tydelig kobling til kommunens handlings- og økonomiplan.

Rammeverk for bærekraftig samfunnsomstilling

Trondheimsløftet og politikk som utformes i Trondheim kommune må inngå som en del av en større helhet for å lykkes med en bærekraftig samfunnsomstilling. Planen må fungere sammen med andre prosesser, aktører og aktiviteter på en måte som gjør at disse blir gjensidig forsterkende.

Trondheim har i samarbeid med forskningsmiljøer og partnere, nasjonalt og internasjonalt, utviklet et rammeverk for bærekraftig samfunnsomstilling. Hensikten med rammeverket er å øke hastigheten på omstillingen av samfunnet fram mot 2030. Rammeverket er anerkjent av EU som en viktig innovasjon for å fremme samfunnsutvikling, og viser hvordan politikk og dermed samfunnsplanen henger sammen med øvrige dimensjoner i samfunnsutviklingen.

Rammeverket utgjør en helhetlig tilnærming til en smart og bærekraftig samfunnsomstilling. Det redegjør for viktige aktiviteter og prosesser, og gir dermed kommunene et nyttig styringsredskap når de skal ta stilling til hva som kan skje når, og hvilke aktiviteter og aktører som skaper forutsetninger for hverandre. Målet med rammeverket er å øke hastigheten på omstillingsarbeidet i kommunene.

Rammeverket beskriver seks hovedprosesser:

- Bruke tilgjengelige internasjonale **standarder** for å **evaluere** bærekraftsarbeidet, og synliggjøre **potensial for samarbeid** om bærekraftig utvikling
- Sikre at **politikkutforming**, løsninger og budsjettering baserer seg på **kunnskap og data**
- Samarbeide med **næringslivet**, og utnytte innovative anskaffelser og innovasjonspartnerskap
- Sikre at **ledelse og organisering** trekker i samme retning for å **støtte** bærekraftig utvikling
- Forstå **lokal kontekst** og **innbyggenes behov**. Mobilisere ressurser og støtte lokale initiativ
- Prioritere **relevante prosjekter** og satsinger

Mange av prosessene i rammeverket er satt i gang i Trondheim kommune, både i utviklingen av politikk, planer, strategier, aktiviteter og i prioritering av kommunens ressurser. For å styrke og øke evnen til bærekraftig samfunnsomstilling må vi forsterke det vi allerede gjør, men samtidig utfordre og legge til rette for et politisk taktskifte og en raskere utvikling.

Kommunens roller - fra servicekommune til aktiv samfunnsutvikler

For at vi sammen skal kunne realisere samfunnsmålene må vi ikke bare betrakte kommunen som en tjenesteyter, men også styrke kommunens rolle som en aktiv samfunnsutvikler. Samtidig som kommunen skal ivareta og styrke sine roller som myndighetsutøver, lokaldemokratisk arena og tjenesteyter, må vi arbeide og samarbeide internt i organisasjonen og med samfunnet rundt oss på nye måter.

Prinsipper for samskapingskommunen Trondheim

I Trondheim har vi lange tradisjoner for å involvere innbyggere og brukere i gjennomføringen og utviklingen av kommunens tjenestetilbud. Brukermedvirkning innebærer at tjenestetilbudet så langt som mulig utformes i samarbeid med brukeren, og at det legges stor vekt på hva brukeren ønsker. Bruk av erfaringsbasert kunnskap utfyller fagkunnskapen i kommunen. Målet er å bedre kvaliteten på tjenestene ved at brukerne får reell innflytelse på utformingen av tjenestetilbudet.

Vi setter menneskene i byen i sentrum for samfunnsutviklingen. Dette bidrar til at vi skaper bedre løsninger, økt deltakelse og sterkere fellesskap i Trondheim. Skal vi lykkes må imidlertid kommunen styrke sin evne til reell og likeverdig samskaping, og omstillingen må gå raskere for å svare på endrede behov i omgivelsene. Vi må vi hele tiden lete etter nye og bedre måter å løse kommunens oppgaver på, og vi må arbeide og samarbeide på nye måter for å sikre og videreutvikle gode velferdstjenester og en bærekraftig samfunnsomstilling.

Framtidas Trondheim skapes i samarbeid mellom kommune, innbyggere, kunnskapsmiljøer, næringsliv, kulturliv, idrett, ideell og frivillig sektor. Trondheim kommune må være **nysgjerrig, involverende og lyttende** til aktører med ulike ressurser, erfaringer og kunnskap. Samarbeid basert på **likeverdighet, åpenhet, gjensidig tillit og raushet** vil utløse kreativitet, engasjement, ny kunnskap, nye løsninger og raskere svar på endrede behov i omgivelsene våre.

Kommune 3.0: Samskapingskommunen

*Samskaping handler om å delta i likeverdige partnerskap hvor ulike aktører får gi selvstendige bidrag til å drive fram og gjennomføre løsninger. Vi må hele tiden lete etter nye og bedre måter å løse kommunenes oppgaver på, og arbeide og samarbeide på nye måter. Dette for å sikre og videreutvikle gode velferdstjenester og en bærekraftig samfunnsomstilling. For å lykkes må kommunen styrke sin rolle som en aktiv **samskapende samfunnsutvikler**.*

Mål for en kommuneorganisasjon i endring

Det er viktig med god styring og ledelse i en organisasjon i kontinuerlig endring. Arbeidsgiver må sikre at det er kapasitet til å gjennomføre endringer i virksomheten, samtidig som den daglige driften ivaretas. Det er avgjørende at kommunen klarer å rekruttere, utvikle og beholde kompetente medarbeidere og ledere. For å styrke organisasjonens evne til omstilling må vi samtidig drive en målrettet kompetanseutvikling i organisasjonen.

Vi skal være en attraktiv og bærekraftig arbeidsgiver. Dette krever at vi vektlegger betydningen av et godt arbeidsmiljø, og at vi legger til rette for forutsigbare og utviklende arbeidsforhold for de ansatte i samarbeid med tillitsvalgte. Det krever også at vi tar et tydelig samfunnsansvar gjennom samarbeid og samskaping for å sikre at samfunnet utvikler seg i en ønsket retning.

Vi skal være en attraktiv og bærekraftig arbeidsgiver for en moderne, kompetent og fleksibel kommuneorganisasjon

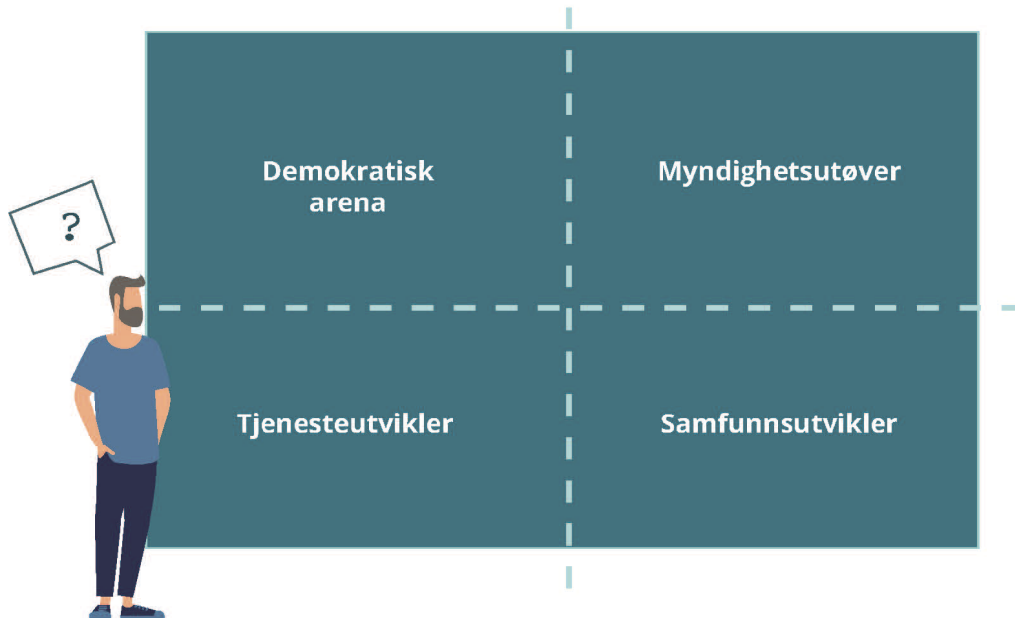
Derfor vil vi:

- gi ledere og ansatte en mulighet til, og økt trygghet i, å prøve ut nye arbeidsformer basert på teknologi, tverrfaglig problemløsning og helhetlige brukersentrerte løsninger
- sikre medvirkning i alle endringsprosesser og jobbe målrettet mot et godt arbeidsmiljø
- rekruttere, utvikle og jobbe for å beholde kompetente medarbeidere og ledere, og drive målrettet kompetanseutvikling i organisasjonen
- skape forutsigbare arbeidsforhold for ansatte i en ny arbeidshverdag
- styrke og videreutvikle partssamarbeidet, og samarbeidet og samskapingen internt og eksternt
- skape en sterk lærings- og tillitsbasert kultur, der ansatte blir ansvarliggjorte og enda mer kompetente medarbeidere som tar en aktiv rolle i utviklingen av kommunen

Trondheim kommunes kjerneverdier bygger opp under en nyskapende tjeneste- og utviklingsorganisasjon. Vi er en innovativ organisasjon som **utfordrer åpent** og legger til rette for medvirkning i utvikling av kommunen. Vi **handler kompetent** og utvikler vår kompetanse i tråd med de oppgavene vi er satt til å løse. Vi er en lærende organisasjon der det er lov å **tenke modig** og vi er åpne for nye måter å gjøre ting på.

Mål for utøving av kommunens roller

Hvilke roller Trondheim kommune skal ha i samfunnsutviklingen framgår i kommuneloven, og vi har satt oss mål for hvordan rollene som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, myndighetsutøver og samfunnsutvikler skal utøves i årene framover.

Vi skal være en tilrettelegger for inkluderende demokratiske prosesser

Derfor vil vi:

- legge til rette for inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser basert på åpenhet og tillit. Det gjelder spesielt overfor innbyggere som ofte ikke kommer til ordet i slike prosesser
- legge til rette for at innbyggere kan delta aktivt i nærmiljøet ved å etablere sosiale arenaer slik som bylærer, innbyggertorg og nærmiljøråd i bydelene
- legge til rette for at innbyggerinvolvering blir en integrert del i alle planprosesser og i all tjenesteutvikling i kommunen
- videreutvikle kultur for læring, deling og samarbeid
- jobbe for at ledere og ansatte i kommunen har en felles forståelse og rett kompetanse innen samskaping, innovasjon og forbedringsarbeid
- legge til rette for at alle skal kunne delta i demokratiske prosesser ved å benytte digitale verktøy

Vi skal være en nyskapende tjenesteyter i en framtidsrettet organisasjon

Derfor vil vi:

- sørge for at bærekraftsmålene blir integrerte i kommunens plan- og styringssystem og tjenesteutvikling
- ta kunnskapsbaserte valg som bidrar til nyskaping, digitalisering og utvikling av nye måter å jobbe på innenfor alle kommunens tjenestoområder
- lage brukervennlige, tilgjengelige og digitale løsninger som sørger for forutsigbarhet og samhandling i tjenesteutviklingen ved å sette innbyggere i stand til å bruke løsningene
- være tilgjengelig og åpen samtidig som informasjonssikkerhet og personvern ivaretas
- samarbeide med relevante aktører lokalt, nasjonalt og internasjonalt i utviklingen av nye tjenester og digitale løsninger

Vi skal være en forutsigbar og effektiv forvalter og myndighet, som legger til rette for et trygt, godt og tillitsbasert samfunn

Derfor vil vi:

- være forutsigbare og effektive når vi behandler og fatter vedtak etter gjeldende regelverk, samtidig som vi sikrer likebehandling og bygger tillit
- utfordre gjeldende nasjonale lover som er til hinder for bærekraftig utvikling, og påvirke nasjonale lovgivere slik at nye løsninger og verktøy kan taes i bruk for å nå bærekraftsmålene
- være en proaktiv og aktiv bidragsyter i politiske prosesser opp mot EU-systemet sammen med KS og myndighetene for å fremme bærekraftige løsninger
- avklare kommunenes roller, ansvar og myndighet i totalforsvaret og være en pådriver i lokale, regionale og nasjonale fora innen samfunnssikkerhet og beredskap
- jobbe systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhetsarbeidet sammen med nødetater, andre offentlige myndigheter, frivillige organisasjoner, sivilsamfunnet og på tvers av sektorer i kommunen. Dette for å sikre samfunnskritisk infrastruktur, kritiske samfunnsfunksjoner og redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier
- ruste byen til å møte klimaendringer, pandemier, naturkatastrofer, IKT-relaterte hendelser/digitale angrep, store ulykker og tilsiktede hendelser i hele spekteret fred, krise og krig

Vi skal være en pådriver og samfunnsutvikler som bidrar aktivt i partnerskap og nettverk

Derfor vil vi:

- være en attraktiv og profesjonell partner, som leder an i kunnskapsdrevne nettverk og innovasjonspartnerskap
- etablere arenaer som engasjerer frivillig sektor, næringsliv og kunnskapsmiljøer til aktiv samfunnsdeltakelse, mobilisering av ressurser og økt samhandling
- styrke samarbeidet mellom kommunens praksisfelt og byens kunnskapsmiljøer
- bidra til å gjøre offentlige data åpne og tilgjengelige for forskning og utvikling
- bruke kommunen og byen som arena for eksperimentering og utforsking av nye løsninger
- være en positiv drivkraft i utviklingen av Trøndelag som en livskraftig region, og bruke byens kunnskap og teknologi til regional nærings- og samfunnsutvikling

Byutviklingsstrategi for Trondheim

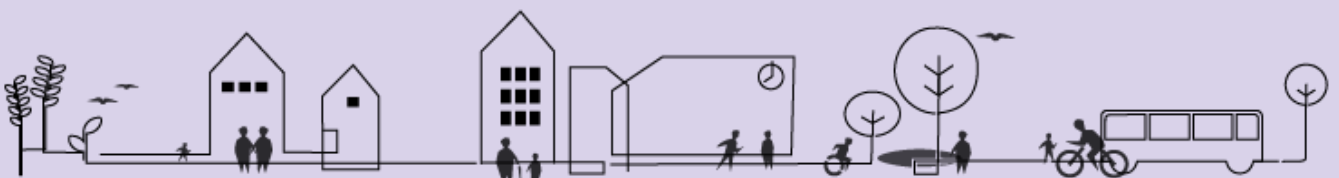
Arealbruk er et sentralt verktøy for å bidra til et bærekraftig samfunn. Kommuneplanens arealdel (KPA) er Trondheim kommunes overordnede plan for arealbruk de neste tolv årene. Arealdelen er kommunens viktigste styringsredskap for all arealplanlegging og utbygging i kommunen, og skal følge opp målene og satsingsområdene i samfunnsplanen. Gjennom bevisst arealplanlegging kan vi både bidra til lavere klimagassutslipp og motvirke tap av naturområder og biologisk mangfold. Sosial og økonomisk bærekraft angår imidlertid også arealplanleggingen i stor grad. Den fysiske bystrukturen er en viktig ramme for folks sosiale liv, og for næringsliv og arbeidsplasser.

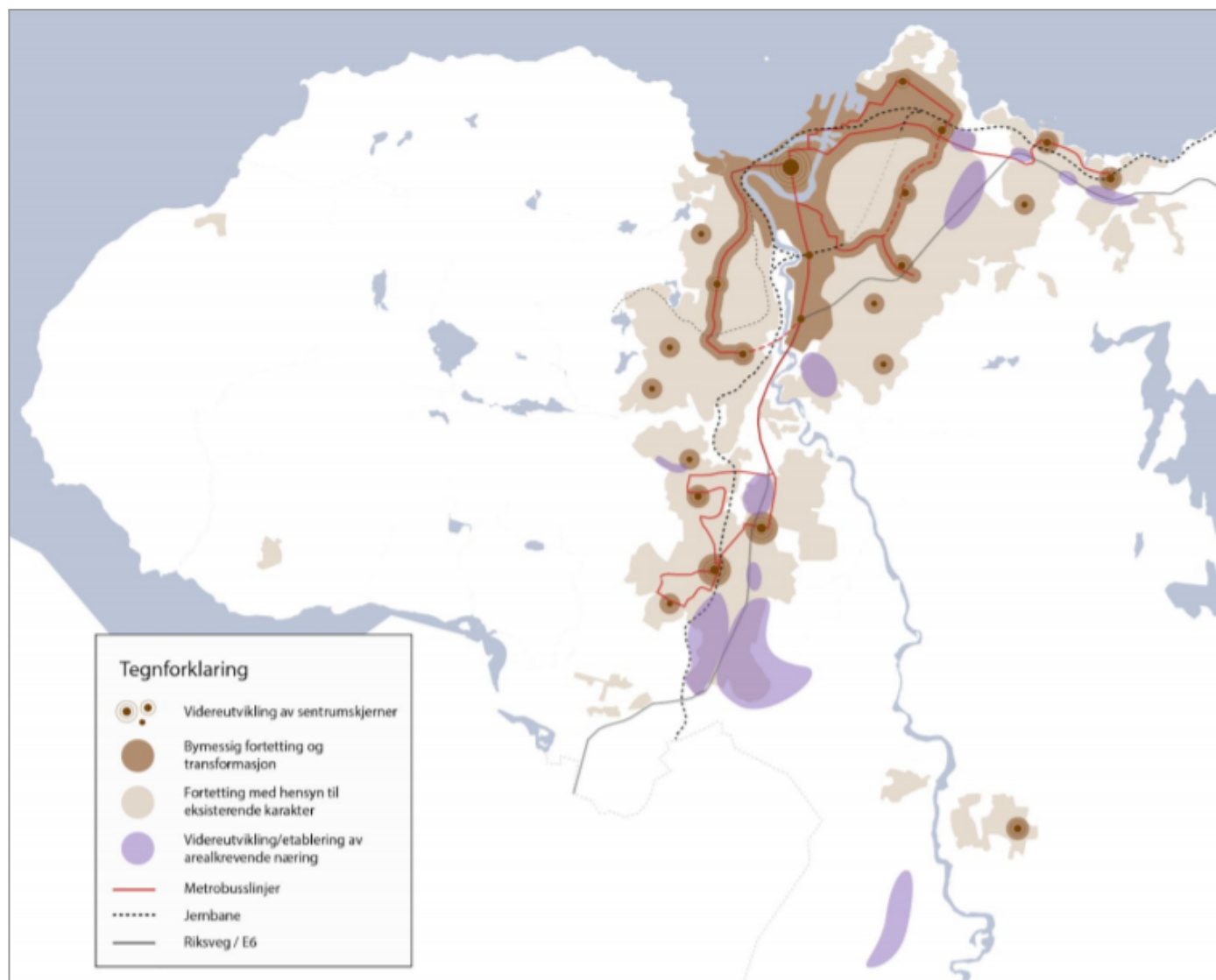
Bystyret vedtok i 2020 en byutviklingsstrategi mot 2050. Kort fortalt sier byutviklingsstrategien at vi skal gjøre den byen vi har bedre, fremfor å bygge den større og spre oss enda mer utover. Vi skal altså bygge og bo tettere. Dette er viktig for å spare jordbruksarealer og naturområder, og for å få en bystruktur der reiseavstandene er kortest mulig. Samtidig er det viktig å bygge en by som bidrar til god folkehelse og inkludering. Et viktig tema i arealutviklingen i Trondheim er hvordan vi kan ivareta folkehelse og kvaliteter som gjør at folk trives i byen når vi gjør den tettere og mer klimavennlig. Byutviklingsstrategien er i tråd med byvekstavtalen med staten, fylkeskommunen og nabokommunene, nullvekstmålet i personbiltrafikken og med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Hovedmålet med arealutviklingen er ***Trondheim: en bærekraftig by - et godt sted å leve.***

Hovedgrepene for å sikre dette er å:

- holde bystrukturen samlet
- bevare og tilbakeføre områder for landbruk, natur og friluftsliv, og sikre en arealnøytral byutvikling
- differensiere tetthet og sikre attraktive bymiljø
- sikre rett virksomhet på rett sted, og nok areal til næring
- legge til rette for et klima- og miljøvennlig transportmønster
- legge føringer for klima- og miljøvennlige byggeprosjekt

Strategikart for Trondheim fram mot 2050: Strategikartet viser hvordan Trondheim kan blir mer attraktiv og klimavennlig. Ved å videreutvikle kvaliteter i sentrumsområder og bydelssentre vil enda flere kunne oppleve byen vår som et godt sted å bo, arbeide og besøke. De mørkebrune områdene i kartet er områder hvor det er ønskelig med en mer bymessig bebyggelse med blant annet torg, møteplasser og gode gang-, sykkel- og kollektivforbindelser. De lysebrune områdene er områder hvor det legges til rette for fortetting med utgangspunkt i strøkets karakter. De lilla områdene er arealer for arealkrevende næringsvirksomheter. Disse skal videreutvikles for bedrifter som trenger mye areal.

www.trondheim.kommune.no

Vedtatt av Trondheim bystyre 17. november 2022

Forsidefoto: Glen Musk